

คู่มือการปฏิบัติงาน

การสอบหาข้อเท็จจริง
งานนิติการ มหาวิทยาลัยนครพนม

จัดทำโดย

นายเอกวัฒน์ โทศลวัฒน์

นิติกร ปฏิบัติการ สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยนครพนม

คู่มือปฏิบัติงาน
การสอบหาข้อเท็จจริง
งานนิติการ มหาวิทยาลัยนครพนม

จัดทำโดย

นายเอกวัฒน์ โกศลวัฒน์

นิติกร ปฏิบัติการ

งานนิติการ กองบริหารทรัพยากรมนุษย์

สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑ บทนำ.....	๑
ความเป็นมา	๑
วัตถุประสงค์	๑
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑
ขอบเขต	๒
ความหมายของคำว่า “ข้อเท็จจริง”.....	๒
๒ บทบาทหน้าที่ของนิติกรและโครงสร้างในการสอบหาข้อเท็จจริง	๓
บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งนิติกร	๓
โครงสร้างในการสอบหาข้อเท็จจริง	๕
๓ ขั้นตอนการสอบหาข้อเท็จจริง	๖
ขั้นตอนการสอบหาข้อเท็จจริง	๖
๔ เทคนิคการสอบหาข้อเท็จจริง	๘
เทคนิคการสอบหาข้อเท็จจริง	๘
รูปแบบการเขียนรายงานการสอบข้อเท็จจริง	๙
๕ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ	๑๐
ปัญหา และอุปสรรค	๑๐
แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค	๑๐
ข้อเสนอแนะ	๑๐
บรรณานุกรม	๑๑
ภาคผนวก	๑๒

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ๑ ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง	๑๓
ภาคผนวก ๒ ตัวอย่างรายงานผลการสอบหาข้อเท็จจริง	๑๕
ภาคผนวก ๓ ตัวอย่างการขอขยายระยะเวลาการสืบสวนหาข้อเท็จจริง	๑๘
ภาคผนวก ๔ ตัวอย่างการขอเอกสาร/ พยานหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒๐
ภาคผนวก ๕ ตัวอย่างบันทึกการให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้ถูกกล่าวหา/ ผู้กล่าวหา/พยาน	๒๒
ประวัติผู้เขียน	๒๔

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา

การดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงนั้นเป็นการดำเนินการเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงโดยดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงซึ่งแต่งตั้งโดยอธิการบดีหรือคณบดี หรือหัวหน้าหน่วยงานภายในที่มีฐานะเทียบคณะ ซึ่งการดำเนินการนั้นเรื่องที่ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงอาจมีผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันอาจเข้าข่ายที่ฝ่าฝืนต่อระเบียบ ข้อบังคับ หรือกระทำผิดจรรยาบรรณ ผิดกฎหรือระเบียบ และบางกรณีอาจเป็นหน่วยงานภายนอกที่มอบหมายให้มหาวิทยาลัยดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง

คณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง จึงต้องมีการเรียบเรียงข้อเท็จจริงเป็นขั้นตอนพร้อมทั้งอ้างอิงพยานหลักฐานต่างๆ เช่น พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เป็นต้น และเสนอความเห็นพร้อมทั้งเหตุผลให้แก่ผู้บังคับบัญชาเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินการต่อไป

ดังนั้น ปัญหาในเรื่องของการสอบสวนหาข้อเท็จจริงพร้อมทั้งการสรุปผลการสอบสวนข้อเท็จจริง โดยรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นและเหตุผลเสนอ จึงควรมีรูปแบบและวิธีการและเขียนรายงานการสอบสวนให้เป็นแนวทางเดียวกัน คู่มือปฏิบัติงานการสอบหาข้อเท็จจริงฉบับนี้จึงมีความจำเป็นเพื่อการสอบหาข้อเท็จจริงมีแนวทางเดียวกันและบังเกิดผลดีต่อผู้ปฏิบัติงานด้านกฎหมายหรือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นแนวทางในถือปฏิบัติในแนวทางเดียวกันและเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย
๒. เพื่อเป็นคู่มือทำความเข้าใจและความรู้ในการปฏิบัติงานการสอบหาข้อเท็จจริงให้มีมาตรฐาน
๓. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีแนวทางในถือปฏิบัติในแนวทางเดียวกันและเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย
๒. มีคู่มือทำความเข้าใจและความรู้ในการปฏิบัติงานการสอบหาข้อเท็จจริงให้มีมาตรฐาน
๓. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริง

ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานการสอบหาข้อเท็จจริงของมหาลัยนครพนมควบคุมถึงขั้นตอนการสอบหาข้อเท็จจริงการดำเนินการของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง รวมถึงตัวอย่างแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริง

ความหมายของคำว่า “ข้อเท็จจริง”

ข้อเท็จจริง ได้แก่ ข้ออ้างที่บุคคลอ้างถึงซึ่งอาจเป็นความจริง หรือความเท็จ ข้อเท็จจริงนั้นเป็นศัพท์ของกฎหมายแต่เข้าใจง่ายเพราะมีความชัดเจนอยู่ในตัวโดยเอาคำสามัญสองคำมารวมกันคือ เท็จคำหนึ่ง กับจริงคำหนึ่ง คำสองคำนี้ในทางสามัญไม่มีการใช้รวมกัน แยกกันใช้คนละที่เพราะมีความหมายตรงกันข้าม คือ คำว่าเท็จมีความหมายว่าเป็นของไม่แท้เป็นของโกหก แต่คำว่าจริงมีความหมายว่าเป็นของแท้ ไม่ใช่โกหก ถ้าจะใช้ในลักษณะคำถาม ก็ต้องเติมคำว่า หรือไว้กลาง เช่น เท็จหรือจริง (แต่ในทางพิจารณาด้านกฎหมายมีความจำเป็นโดยแท้ที่จะต้องใช้อยู่เสมอในระหว่างพิจารณาเพราะยังไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดว่า เป็นจริงหรือเป็นเท็จยังหาข้อสรุปกันอยู่) เพราะฉะนั้น จึงต้องมีศัพท์ใช้โดยเฉพาะให้เรียกรวมกันไปก่อนว่าข้อเท็จจริงจนกว่าจะถึงเวลาตัดสินชี้ขาดจึงจะแยกเท็จกับจริงออกจากกันได้

ดังนั้น การสอบสวนหาข้อเท็จจริงจึงมีความหมายรวมกันหมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน ทุกชนิด ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ เพื่อจะทราบความจริงในเรื่องนั้น ๆ และพิสูจน์ความจริงว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเท็จ และชี้มูลความจริงว่าเป็นประการใด ซึ่งการจะพิจารณาให้มีการสอบสวนหาข้อเท็จจริงในเรื่องใดเป็นอำนาจของอธิการบดีเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง ซึ่งมูลเหตุที่จะเป็นการสอบสวนหาข้อเท็จจริงอาจจะมาจากการที่หน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีหนังสือถึงสถาบันให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง

บทที่ ๒

บทบาทหน้าที่ของนิตินกรและโครงสร้างในการสอบหาข้อเท็จจริง

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งนิตินกร

๑. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของข้าราชการพลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามสายงานนิตินกร ชื่อตำแหน่งในสายงานนิตินกร ระดับตำแหน่งปฏิบัติการ หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ดังนี้

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานระดับต้นที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการ ทำงานปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านนิตินกร ภายใต้การกำกับ แนะนำ ตรวจสอบ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับ มอบหมายโดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ ด้านการปฏิบัติการ

- ร่างหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ จัดทำนิติกรรมหรือ เอกสารที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ศึกษาพิจารณาให้ความเห็นทั้งในข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริงในการร่าง กฎหมาย เสนอความเห็นในการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมาย ตอบข้อหารือปัญหากฎหมายและทาง ปฏิบัติทางกฎหมาย ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์หรือสังเคราะห์งานทางด้านกฎหมายเพื่อปรับปรุงกฎหมายและ ระเบียบเกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

- สอบสวนตรวจพิจารณาดำเนินเกี่ยวกับวินัยของบุคลากรและการร้องทุกข์ หรือ การอุทธรณ์ การดำเนินการทางคดี การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง ติดตามและประสานงาน การดำเนินคดี เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส เป็นธรรม

- ให้บริการวิชาการด้านต่าง ๆ เช่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการปฏิบัติงานแก่ เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมาและแก่นักศึกษาที่มาฝึกปฏิบัติงาน ตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานใน หน้าที่ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ด้านการวางแผน

วางแผนการทำงานที่รับผิดชอบ ร่วมวางแผนการทำงานของหน่วยงานหรือโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๑.๓ ด้านการประสานงาน

- ประสานการทำงานร่วมกันระหว่างทีมงานหรือหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

- ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๔ ด้านการบริการ

- ให้คำปรึกษา แนะนำเบื้องต้น เผยแพร่ ถ่ายทอดความรู้ ทางด้านกฎหมาย รวมทั้งตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับทราบข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

- จัดเก็บข้อมูลเบื้องต้นและให้บริการข้อมูลทางวิชาการ เกี่ยวกับข้อกฎหมายเพื่อให้บุคลากรทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน นักศึกษา ตลอดจนผู้รับบริการได้ทราบข้อมูล และความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ สอดคล้อง และสนับสนุนภารกิจภารกิจของหน่วยงาน และใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน หลักเกณฑ์ มาตรการต่าง ๆ

ชื่อตำแหน่งในสายงานและระดับตำแหน่ง ตำแหน่งในสายงานนี้มีชื่อและระดับของตำแหน่งดังนี้

นิติกร ระดับเชี่ยวชาญ

นิติกร ระดับชำนาญการพิเศษ

นิติกร ระดับชำนาญการ

นิติกร ระดับปฏิบัติการ

๒. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งของตนตามที่ได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของนายเอกวัฒน์ โกศลวัฒน์ ตำแหน่งนิติกร ระดับปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบ

๒.๑ ดำเนินการร่างระเบียบ ข้อบังคับ และเป็นคณะกรรมการพิจารณาร่างระเบียบ ข้อบังคับ

๒.๒ ดำเนินการทางคดี และเป็นผู้ประสานคดีกับพนักงานอัยการหรือศาล

๒.๓ ดำเนินการจัดทำและตรวจสอบนิติกรรมสัญญาหรือเอกสารต่าง ๆ ที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย กรณีมหาวิทยาลัยเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานภายนอก

๒.๔ ดำเนินการจัดทำสัญญาจ้างบุคลากรทุกประเภท

๒.๕ ดำเนินการทางวินัยของบุคลากร

๒.๖ ดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๒.๗ การสอบหาข้อเท็จจริง

๒.๗ งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย (หัวหน้างานนิติการ)

โครงสร้างในการสอบหาข้อเท็จจริง

โครงสร้างในการสอบหาข้อเท็จจริง มีลักษณะเช่นเดียวกับการเรียงซึ่งประกอบด้วยส่วนความสำคัญ ๓ ส่วน คือ

๑. คำนำ

โดยทั่วไปเรามักจะกล่าววนำถึงเหตุที่มีการสอบหาข้อเท็จจริง ที่มาของมูลกรณีที่เป็นเหตุให้เกิดการสอบหาข้อเท็จจริง โดยกล่าวนำเพื่อให้ผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ทราบโดยย่อว่า ได้รับมอบหมายให้มาสอบหาข้อเท็จจริงในเรื่องใด มูลกรณีปรากฏขึ้นได้อย่างไร อันเป็นการกำหนดโครงสร้างของการสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ

๒. เนื้อเรื่อง

คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง ต้องกำหนดแนวความคิดซึ่งเป็นกรอบโครงสร้างและเชื่อมโยง พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ อันเกี่ยวใกล้ชิด โดยวิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้รับพร้อมทั้งพยานหลักฐานต่าง ๆ ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร แล้วเขียนรายงานตามลำดับขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุด ซึ่งเนื้อเรื่องนี้เป็นหัวใจในการสอบหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงอาจเขียนรายงานขั้นตอนเกี่ยวกับการสร้างเนื้อเรื่องที่จะนำเสนอ

๓. สรุป

การสรุปความเห็นของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง โดยวิเคราะห์และเสนอแนะแก่อธิการบดี หรือผู้ออกคำสั่งเป็นจุดสำคัญในการสอบหาข้อเท็จจริง เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาสั่งการต่อไป หลักจากการได้รับผลสรุปรายงานการสอบหาข้อเท็จจริงโดยเฉพาะข้อเท็จจริงนั้น มีข้อกำหนดที่กำหนดไว้ประการใด คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงควรระบุข้อใดกฎหมายไว้ด้วย เพื่ออธิการบดีหรือผู้ออกคำสั่งจะได้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินการ และอำนาจในการพิจารณาสั่งการในเรื่องนั้น ๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

บทที่ ๓

ขั้นตอนการสอบหาข้อเท็จจริง

ขั้นตอนการสอบหาข้อเท็จจริง

คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงดำเนินการประชุม (ภายหลังได้รับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง) ครอบคลุมระยะเวลาการพิจารณาอาจแบ่งการประชุมออกเป็น ๓ ครั้ง ดังนี้

๑. การประชุมครั้งแรก เป็นการประชุมเพื่อพิจารณาแนวทางการสอบหาข้อเท็จจริงจะเป็นการประชุมที่กล่าวถึงลำดับความเป็นมาของเรื่องที่ทำกรสอบหาข้อเท็จจริง รวมถึงประเด็นที่อาจมีผู้เกี่ยวข้องเข้าข่ายการกระทำความผิดหรือกระทำตามที่ผู้กล่าวหาหรือเรียนมา พิจารณาเอกสารพยานหลักฐานประกอบการประชุมทั้งหมดเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาและสรุปประเด็น เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปในทางเดียวกันตลอดจนกำหนดบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรสอบสวนในการเชิญมาให้ถ้อยคำชี้แจงต่อคณะกรรมการ

๒. การประชุมครั้งที่สอง เป็นประชุมที่มีการให้ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา หรือพยาน ซึ่งลำดับการให้ถ้อยคำจะเป็นการให้ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำเป็นลำดับแรก แต่ในกรณีการสอบสวนข้อเท็จจริงที่ไม่มีผู้ถูกกล่าวหาจะเป็นผู้เกี่ยวข้องในเอกสารที่เป็นประเด็นหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเรื่องที่สอบข้อเท็จจริง เมื่อเริ่มการให้ถ้อยคำคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง ต้องแจ้งและอธิบายที่มาของการสอบสวนหาข้อเท็จจริงให้ผู้ให้ถ้อยคำได้ทราบว่ากระทำการใด เมื่อใด อย่างไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับเหตุการณ์ ห้ามมิให้กรรมการทำการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือกระทำการใด เพื่อจูงใจให้บุคคลให้ถ้อยคำ

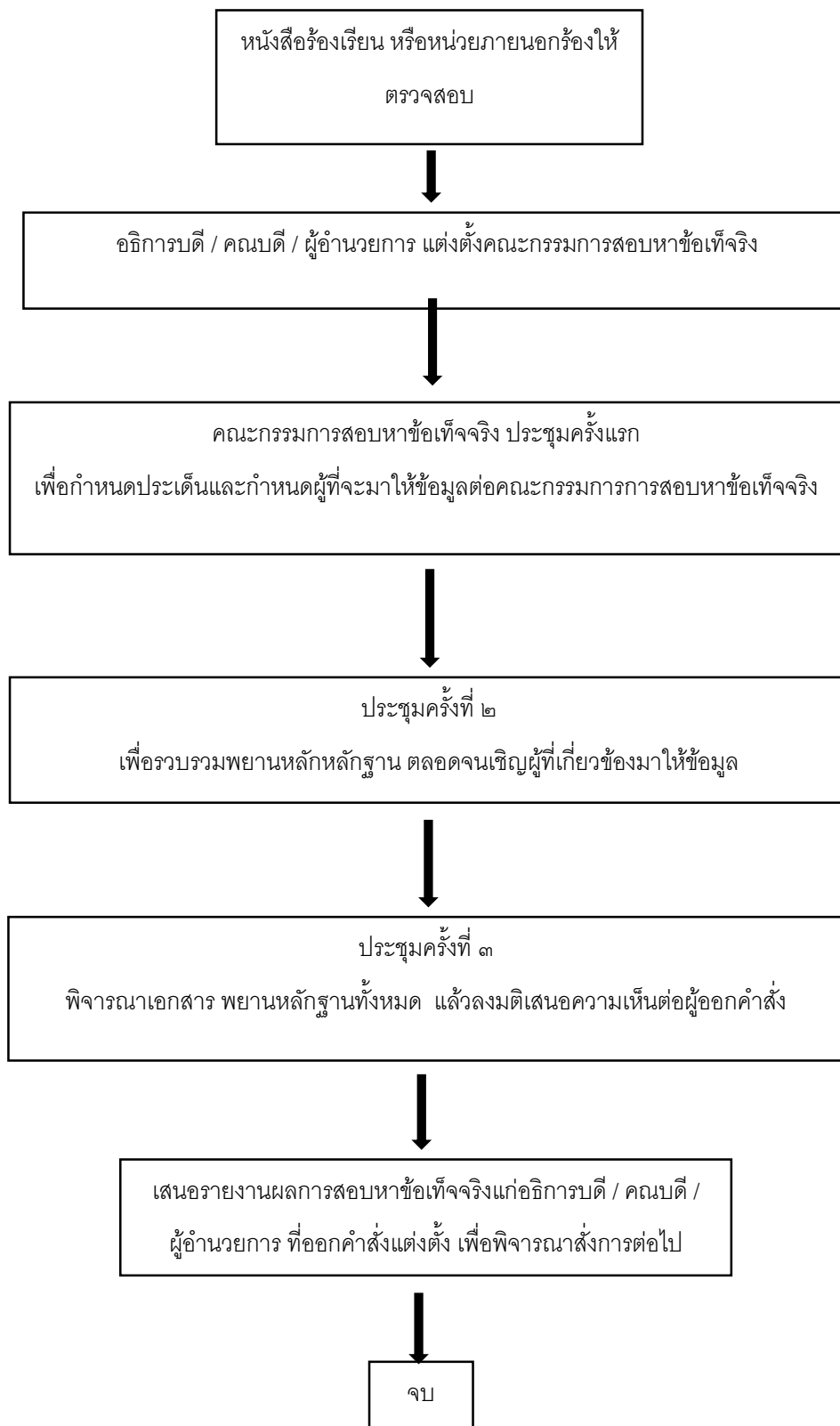
๓. การประชุมครั้งสุดท้าย จะเป็นการพิจารณาเอกสาร พยานหลักฐานทั้งหมด และบันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงตลอดจนรายละเอียดของพฤติกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา เมื่อดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริงครบทุกประเด็นแล้วคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงต้องดำเนินการสรุปข้อเท็จจริง โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานที่มีทั้งหมด และหากเป็นการสอบสวนหาข้อเท็จจริง กรณีมีผู้ถูกกล่าวหาต้องถึงวินิจฉัยเปรียบเทียบพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหากับพยานที่หักล้างข้อกล่าวหา พร้อมทั้งลงความเห็นว่าคุณถูกกล่าวหาได้กระทำอันอาจมีลักษณะเข้าข่ายการกระทำผิดวินัย หรือไม่ อย่างไร เพื่อที่จะเสนอรายงานผลการสอบสวนหาข้อเท็จจริง

องค์ประชุมของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ต้องมีประธานอยู่ร่วมประชุมทุกครั้ง ถ้าไม่มีประธานให้กรรมการที่มาประชุม

เลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทน มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ต้องดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายใน.....วัน นับแต่วันที่ประธานรับทราบคำสั่ง (กำหนดระยะเวลาในการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นดุลพินิจของอธิการบดี หรือ ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้ง โดยทั่วไปประมาณ ๓๐-๖๐ วัน และหากไม่สามารถกระทำได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ขยายระยะเวลาการสอบสวนข้อเท็จจริงต่ออธิการบดีหรือผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้ง

จากหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนได้เลือกเองงานส่วนหนึ่งของการสอบหาข้อเท็จจริง มาจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน โดยมี Flow Chart ดังนี้

บทที่ ๔

เทคนิคการสอบหาข้อเท็จจริง

เทคนิคการสอบหาข้อเท็จจริง

การสอบสวนคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงต้องมีความพยายามใช้สติปัญญาและไหวพริบในการสอบสวน ต้องมีการศึกษาเรื่องที่จะทำการสอบสวน มีการเตรียมการและวางแผนการสอบสวน ทุกประเด็นการพิจารณาเรื่องกล่าวหา คณะกรรมการตั้งคำถามโดยกำหนดประเด็นให้กระชับ เข้าใจได้ง่ายโดยอาจให้เป็นแนวทาง และประเด็นหมายถึงเรื่องสำคัญที่จะต้องทำการพิจารณา พิสูจน์หรือวินิจฉัย หรือเป็นเรื่องที่ยังโต้เถียงกันอยู่หรือยังไม่ได้ความกระจ่างชัด ประเด็นมีอยู่ ๒ ประเภท ได้แก่

๑) ประเด็นการสอบสวน หมายถึง เรื่องสำคัญที่จะต้องพิจารณาในการสอบหาข้อเท็จจริง

๒) ประเด็นที่ต้องพิสูจน์ หรือ วินิจฉัย หมายถึง เรื่องสำคัญที่จะต้องพิสูจน์หรือวินิจฉัยเพื่อหาข้อยุติ

โดยประเด็นที่ต้องพิสูจน์ หรือวินิจฉัยเมื่อได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแล้ว ก็จะนำมาสู่การวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยตามข้อกล่าวหาในกรณีใด หรือไม่ อย่างไรก็ตามประเด็นสำคัญที่ต้องพิสูจน์หรือวินิจฉัยในการดำเนินการทางวินัย มี ๓ ประการ คือ

๑) ประเด็นเกี่ยวกับการกระทำในเรื่องที่กล่าวหา จะต้องพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหา

- ทำอะไร – ทำที่ไหน - ทำเมื่อไร – ทำอย่างไร - เพราะเหตุใด	}	เพื่อใช้ในการวินิจฉัยว่าได้กระทำความผิดวินัยหรือไม่

๒) ประเด็นเกี่ยวกับกรณีความผิด จะต้องพิสูจน์ว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดในกรณีใดเพื่อใช้ในการวินิจฉัยปรับบทลงโทษว่าได้กระทำความผิดตามมาตราใด

๓) ประเด็นเกี่ยวกับความร้ายแรงแห่งกรณี จะต้องพิสูจน์ว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาานั้น มีพฤติการณ์ร้ายแรงเพียงใด หรือเสียหายแก่ทางราชการร้ายแรงเพียงใด เพื่อใช้ในการวินิจฉัยกำหนดระดับโทษหนักหรือเบาที่จะลงแก่ผู้ถูกกล่าวหา

๔) ประโยชน์ของการกำหนดประเด็น เพื่อเป็นเครื่องชี้ทางหรือช่วยให้การสอบสวนเป็นไป โดยรอบคอบ รัดกุม ได้ความจริงให้ความเป็นธรรม รวดเร็วและวินิจฉัยฐานความผิดได้ถูกต้อง

รูปแบบการเขียนรายงานการสอบข้อเท็จจริง

การเขียนรายงานการสอบหาข้อเท็จจริง ไม่มีกฎหมายกำหนดรูปแบบไว้แน่นอน ซึ่งขึ้นอยู่กับ แนวความคิด และทักษะของนิติกรหรือคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงที่จะแสวงหาข้อเท็จจริง โดยจัด ระเบียบโครงสร้างลำดับเหตุการณ์ เนื้อหาสาระข้อเท็จจริงตามขั้นตอนในการนำเสนอรายงานผลการสอบหา ข้อเท็จจริง

บทที่ ๕

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา และอุปสรรค

ในขั้นตอนการให้ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานนั้น บางครั้งผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานไม่ประสงค์ที่จะมาให้ถ้อยคำชี้แจงต่อคณะกรรมการซึ่งอาจทำให้การสอบหาข้อเท็จจริงล่าช้าออกไปเพราะการประชุมแต่ละครั้งต้องมีการประสานวันว่างของคณะกรรมการ อีกทั้งระยะเวลาการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงก็จำกัดตามคำสั่งแต่งตั้ง หรือแม้กระทั่งประธานกรรมการหรือกรรมการก็ติดภารกิจอื่นทำให้อีกประชุมไม่ครบ ทำให้ต้องเลื่อนวันประชุมออกไปเป็นเหตุให้กระบวนล่าช้า หรือตัวพยาน หรือผู้ถูกกล่าวหาเพื่อหมายกับการสอบ ซึ่งแม้จะมีการให้ขยายระยะเวลาการสอบหาข้อเท็จจริงออกไปได้ แต่ก็ต้องคำนึงถึงความจำเป็นและเหตุผลอันสมควร และปัญหาอีกอย่างคือ ตัวกรรมการที่ถูกแต่งตั้งไม่มีความรู้ในเรื่องที่แสวงหาข้อเท็จจริง หรือนิติกร ที่รับผิดชอบเข้าเป็นกรรมการร่วมไม่มีความชำนาญในเรื่องแสวงหาข้อเท็จจริง ทำให้ไม่ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจน เนื่องจากมีบางเรื่องคณะกรรมการและนิติกร ที่ถูกแต่งตั้งเข้าเป็นคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง ผู้บริหารเป็นควรกำหนดมาให้

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคนี้คือ การเชิญผู้ถูกกล่าวหาที่นั้น เลขานุการต้องพยายามอธิบายถึงความเป็นมาและขั้นตอนการสอบหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการให้กับผู้ถูกกล่าวหาทราบอย่างชัดเจน โดยเป็นไปตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง คือ ต้องแจ้งผู้เกี่ยวข้องและให้สิทธิบุคคลนั้นมาชี้แจงให้ถ้อยคำ หากไม่ให้ถ้อยคำใด ๆ หรือมาแต่ไม่ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงตามหนังสือเชิญคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงก็มีอำนาจที่จะพิจารณาจากพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่ปรากฏ และการเสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงควรจะเป็นงานนิติกร หรือนิติกรที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากกระบวนการสอบหาข้อเท็จจริง เป็นกระบวนการที่มีผลกระทบต่อบุคคลซึ่งบุคลากรในมหาวิทยาลัยจำนวนมากยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ ในกรณีที่ตกอยู่ในฐานะผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ทำให้บุคลากรที่ยังไม่เข้าใจไม่ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงเท่าที่ควร ดังนั้นในการพัฒนาหรือปรับปรุงงานการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการควรมีการชี้แจง ทำความเข้าใจ แจ่มถึง

สิทธิและหน้าที่ เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในฐานะผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานได้ทราบสิทธิและหน้าที่ของตน และมหาวิทยาลัย
นครพนมควรมีส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคลากรในมหาวิทยาลัยตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ใน
ฐานะที่ตนตกเป็นผู้ถูกกล่าวหา หรือเป็นพยาน

บรรณานุกรม

นายราชัย อัครเวศน์ ที่ปรึกษากฎหมายมหาวิทยาลัยนครพนม โครงการพัฒนาบุคลากร
มหาวิทยาลัยนครพนม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง “เทคนิคการสอบหาเท็จ
จริง และการสอบหาข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ประจำปี ๒๕๖๒”

นางสาวณัฐปภัทร์ ณรงค์กิจพาณิชย์ นิติกร ฝ่ายนิติการ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน คู่มือการ
สอบหาข้อเท็จจริง

นายวรภัทร ชอบเพื่อน นิติกร ปฏิบัติการ งานการเจ้าหน้าที่ กองกลาง มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ยะลา คู่มือการปฏิบัติงานการสืบสวนหาข้อเท็จจริง

นายสุเทพ ยิ้มละมุล นิติกร ๘ กองนิติการ กรมปศุสัตว์ รูปแบบและวิธีการเขียนรายงานการ
สอบสวนข้อเท็จจริง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑

ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง

คำสั่งมหาวิทยาลัยนครพนม

ที่ /๒๕.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง

.....

ด้วย.....(ระบุชื่อ - สกุล ตำแหน่งและสังกัดของผู้ถูกกล่าวหา เข้าข่ายกระทำผิด มีพฤติกรรมการกระทำใดและให้ระบุวัน เวลา สถานที่การกระทำ หรือระบุประเด็นตามหนังสือหรือบันทึกซึ่งเป็นเอกสารต้นเรื่องเพื่อให้มหาวิทยาลัยดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง).....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครพนม พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงแต่งตั้งผู้มีรายชื่อต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง

๑. (ชื่อ - สกุล) (ตำแหน่ง)	ประธานกรรมการ
๒. (ชื่อ - สกุล) (ตำแหน่ง)	กรรมการ
๓. (ชื่อ - สกุล) (ตำแหน่ง)	กรรมการและเลขานุการ **
๔. (ชื่อ - สกุล) (ตำแหน่ง)	ผู้ช่วยเลขานุการ***

ให้คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง โดยอาศัยพยานหลักฐานตามความเป็นจริง และรายงานผลให้อธิการบดีทราบภายใน วัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....เดือน พ.ศ. ๒๕.....

(.....)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนครพนม

** ควรจะเป็นตำแหน่งนิติกร

*** ผู้ช่วยเลขานุการจะมีด้วยหรือไม่ก็ได้

ภาคผนวก ๒

ตัวอย่างรายงานผลการสอบหาคือเท็จจริง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม โทร. ๐๔๒-๕๓๒๔๗๗-๘ โทรสาร ๐๔๒-๕๓๒๔๗๙

ที่ ศธ ๐๕๘๙.๑(๑) /

วันที่

เรื่อง รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยนครพนม

ตามที่ มหาวิทยาลัยนครพนม ได้มีคำสั่ง ที่/.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง.....(ข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่งโดยย่อ).....นั้น

มูลกรณีของเรื่องนี้ปรากฏขึ้นเนื่องจาก..... (ระบุเหตุที่ทำให้เกิดการสอบหาข้อเท็จจริง).....

.....

คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงได้รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ดังนี้

๑. การให้ถ้อยคำในเบื้องต้นของผู้ถูกกล่าวหา (เอกสารหมายเลข ถก.๑)

๒. พยานหลักฐาน

๒.๑ พยานเอกสาร

(๑) หนังสือร้องเรียนลงวันที่.....(ถ้ามี) (เอกสารหมายเลข อ.๑)

(๒) คำสั่งมหาวิทยาลัยนครพนม ที่ ลงวันที่ เรื่อง แต่งตั้ง

คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง (เอกสารหมายเลข อ.๒)

(๓) (เอกสารหมายเลข อ.๓)

๒.๒ พยานวัตถุ

(๑)(เอกสารหมายเลข ว.๑)

(๒)(เอกสารหมายเลข ว.๒)

(๓) ฯลฯ

๒.๓ พยานอิเล็กทรอนิกส์

(๑)(เอกสารหมายเลข น.๑)

(๒)(เอกสารหมายเลข น.๒)

(๓) ฯลฯ

๒.๔ พยานบุคคล

(๑) สอบปากคำนาย..... เมื่อวันที่..... (เอกสารแนบท้ายหมายเลข บ.๑)

(๒) สอบปากคำนาย.....เมื่อวันที่.....(เอกสารแนบท้ายหมายเลข บ.๒)

(๓) ฯลฯ

๓. กฎหมาย กฎ ระเบียบมติคำสั่ง คำพิพากษาวินิจฉัยคำวินิจฉัยและหนังสือที่เกี่ยวข้อง

๑.(ชื่อ - สกุล).....ตำแหน่ง.....

๒. บันทึกข้อความ ที่...../..... ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. เรื่อง

๓. หนังสือ.....ที่...../..... ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. เรื่อง

๔. ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงได้ร่วมประชุมพิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ความว่า (เขียนข้อเท็จจริงโดยจัดระเบียบเรียงตามลำดับก่อนหลังแบบเรียงความ โดยพิจารณาเนื้อเรื่องจากพยานบุคคลและพยานเอกสาร รวมทั้งพยานวัตถุ (ถ้ามี) ตั้งแต่เริ่มต้นเหตุการณ์จนถึงสิ้นสุดและข้อเท็จจริงที่เขียนควรเป็นข้อเท็จจริงที่ยุติแล้ว).....

๕. ประเด็นที่จะต้องพิจารณา

ประเด็นที่ ๑(กำหนดประเด็นตามเรื่องที่ต้องการพิจารณา).....

ประเด็นที่ ๒(กำหนดประเด็นตามเรื่องที่ต้องการพิจารณา).....

ข้อพิจารณาตามประเด็นที่ ๑(ระบุข้อเท็จจริงตามประเด็นที่ ๑ และพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อเท็จจริงในเรื่องที่พิจารณา พร้อมทั้งข้อกฎหมายเพื่อใช้พิจารณา และความเห็นของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง).....

ข้อพิจารณาตามประเด็นที่ ๒(ระบุข้อเท็จจริงตามประเด็นที่ ๒ และพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อเท็จจริงในเรื่องที่พิจารณา พร้อมทั้งข้อกฎหมายเพื่อใช้พิจารณา และความเห็นของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง).....

๖. ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงพิจารณาแล้วเห็นว่า..... (สรุปความเห็นของคณะกรรมการ
สอบข้อเท็จจริง และเสนอแนวความคิดหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการของ
อธิการบดี).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ..... ประธานกรรมการ

(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการและเลขานุการ

(.....)

ภาคผนวก ๓

ตัวอย่างการขอขยายระยะเวลาการสืบสวนหาข้อเท็จจริง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม โทร. ๐๔๒-๕๓๒๔๗๗-๘ โทรสาร ๐๔๒-๕๓๒๔๗๙

ที่ ศธ ๐๕๘๙.๑(๑) /

วันที่

เรื่อง ขอย้ายระยะเวลาการสอบหาข้อเท็จจริง

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยนครพนม

ตามที่ มหาวิทยาลัยนครพนม ได้มีคำสั่ง ที่/.....ลงวันที่.....เดือน..... พ.ศ.

เรื่อง.....(ข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่งโดยย่อ).....โดยให้คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงและรายงานผลต่ออธิการบดี นั้น

.....(เขียนขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง โดยระบุว่าขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการในขั้นตอนใด เหตุใดจึงไม่สามารถดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายใน วัน นับแต่วันที่ มีคำสั่ง วันที่เดือน.....พ.ศ. ดังนั้น คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงจึงมีมติขอย้ายระยะเวลาการสอบหาข้อเท็จจริงออกไปอีก.....วันนับแต่วันครบกำหนดเดิม).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติขอย้ายระยะเวลาออกไปอีก วัน

ลงชื่อ..... ประธานกรรมการ

(.....)

ภาคผนวก ๔

ตัวอย่างการขอเอกสาร/พยานหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม โทร. ๐๔๒-๕๓๒๔๗๗-๘ โทรสาร ๐๔๒-๕๓๒๔๗๙

ที่ ศธ ๐๕๘๙.๑(๑) /

วันที่

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ต้นฉบับเอกสารและรับรองสำเนา

เรียน (ระบุตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานที่เป็นเจ้าของเอกสาร)

ตามที่มี คำสั่งมหาวิทยาลัยนครพนม ที่/.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง กรณี.....(ระบุข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำสั่ง
โดยย่อ)..... นั้น

ในการนี้ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงขอความอนุเคราะห์ต้นฉบับเอกสารที่เกี่ยวข้อง
และรับรองสำเนา เพื่อนำไปประกอบการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้นำส่งที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ
สอบข้อเท็จจริงภายในวันที่เดือน.....พ.ศ.

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ลงชื่อ..... ประธานกรรมการ

(.....)

*เอกสารทุกฉบับให้ผู้มีอำนาจรับรองสำเนาถูกต้องของเอกสารทุกหน้า

ภาคผนวก ๕

ตัวอย่างบันทึกการให้ถ้อยคำผู้ถูกกล่าวหา/ผู้กล่าวหา/พยาน

บันทึกการให้ถ้อยคำผู้ถูกกล่าวหา/ผู้กล่าวหา/พยาน

การให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีคำสั่งมหาวิทยาลัยนครพนม

ที่...../..... ลงวันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง

.....

สอบหาข้อเท็จจริงที่.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า..... อายุ ปี สัญชาติ

ศาสนา อาชีพ..... ตำแหน่ง บ้านเลขที่ ถนน แขวง

เขต จังหวัด โทรศัพท์

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่าตามคำสั่งมหาวิทยาลัยนครพนม
ที่...../..... ลงวันที่ เดือน พ.ศ. กรณี ข้าพเจ้า
ขอให้ถ้อยคำตามความสัตย์จริง ดังต่อไปนี้

๑.(เขียนบันทึกถ้อยคำของผู้นั้นว่ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอบหา
ข้อเท็จจริงอย่างไร และรู้เห็นเหตุการณ์ในเรื่องที่สอบหาข้อเท็จจริงหรือไม่ อย่างไร และรวมถึงความเกี่ยวพัน
กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์กรณีที่เป็นเรื่องระหว่างบุคคล).....
.....
.....

ข้าพเจ้า.....(ลงชื่อผู้ให้ถ้อยคำ).....ขอรับรองว่า คณะกรรมการสอบสวน
ข้อเท็จจริงไม่ได้กระทำการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญาหรือกระทำการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำและ
ขอรับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

..... ผู้ถูกกล่าวหา/ผู้กล่าวหา/พยาน

(.....)

.....ผู้บันทึกถ้อยคำ

(.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ให้ถ้อยคำและลงลายมือชื่อต่อหน้า

ข้าพเจ้า

ลงชื่อ..... ประธานกรรมการ

(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการและเลขานุการ

(.....)

*ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อในบันทึก จากนั้นคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงที่ร่วมสอบหาข้อเท็จจริงทุกคนลงลายมือชื่อ ถ้าบันทึกถ้อยคำมีมากกว่าหนึ่งแผ่นให้ผู้ให้ถ้อยคำลงชื่อกำกับทุกแผ่น

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ ชื่อสกุล : นายเอกวัฒน์ โกศลวัฒน์
- วัน เดือน ปีเกิด : ๔ ตุลาคม ๒๕๑๗
- สถานที่เกิด : จังหวัดนครพนม
- วุฒิการศึกษา : สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จาก โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย ปีการศึกษา ๒๕๓๔
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต
จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา ๒๕๔๒
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต
จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา ๒๕๕๖
- ตำแหน่งหน้าที่
การงานปัจจุบัน : หัวหน้างานนิติการ สังกัดสำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยนครพนม ตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง
จังหวัดนครพนม